

LIBER SEXTUS DE VOTO SOLEMNI OBEDIENTIAE.

CAPUT PRIMUM.

Quid sub voto obedientiae Religiosorum comprehendatur, & quibus superioribus obliget obedire.

SUMMARIUM.

- Obedientia, & inobedientia quatuorplex sit, & quando sit virtus specialis, aut vitium speciale, num. 1.
- Obiectum obedientiae, & inobedientiae, an sit solum praecipuum obligans sub mortali, vel veniali? num. 2.
- An peccatum contemptus latius pateat, quam peccatum inobedientiae? num. 3.
- Inobedientia an possit esse absque contemptu? num. 4.
- Sub voto obedientiae comprehenditur solum praecipuum regulae, aut superioris obligans ad culpam, num. 5.
- Id votum non obligat ad obedientiam formalem, & ut est virtus specialis, & an eam obedientiam possit superior precipere? num. 6.
- Religiosus non obediens ea ratione quod praecipuum sibi imponitur, an peccet contra obedientiam votum, & quatuorplex peccatum admittat? num. 7.
- Id votum an obliget religiosum ad specialem obedientiam Prae, & sic sit supremus Generalis religionum? num. 8.
- An religiosus transgrediens praepcepta Pontificum sit duplicis malitiae? num. 9.
- Peccata in omnibus licitis obediendum Pontifici, quam Praelatis regularibus, num. 10.
- Religiosi specialiter subiecti Episcopo, tenentur ex voto ipsi obedire, num. 11.
- Non tenentur ad id alii religiosi, etiam stando in iure divino, & secluso exemptionis privilegio, num. 12.
- An religiosi potius tenentur Episcopo, quam suis Praelatis regularibus obedire? num. 13.
- An Episcopus possit religiosi exemptos censuris compellere ad obediendum in casibus, in quibus ipsi subdantur? num. 14.
- An Praelati regulares possint aliquid precipere sub excommunicatione referendo sibi eius absolutionem? num. 15.
- Explicatur sententia Auctoris, & ibi ostenditur proceum legis consistere causam finalem, ex qua lex extenditur, aut restringitur, num. 16.
- Qualiter moniales teneantur obedire Abbati, & quam potestatem illa habeat, num. 17.
- An nolle obedire Abbati sit mortale? num. 18.
- An possit Abbatissa imponere praepcepta spiritualia, & qua dicantur talia? num. 19.
- An possit precipere in virtute Spiritus Sancti, & obedientia? refertur quaedam sententia, num. 20.
- Explicatur sententia Auctoris, num. 21, 22.
- An id possit committi Abbatissa? num. 23.
- An Abbatissa possit ex commissione Praelati dispensare in jejuniis, & legibus ecclesiasticis? num. 24.
- An si Praelatus vel regula imponat praepceptum, ut moniales teneantur in aliquo casu obedire Abbatissae, sit mortale ipsi non obedire? num. 25.
- An constitutiones Abbatissae confirmatae a Praelato, habeant vim praepcepti Praelati? & an hac confirmatio novum ius tribuat? num. 26.
- An Abbatissa habeat jurisdictionem ad cogendas moniales, ut regulam observent, & puniendas, ubi eius transgressionem? num. 27.
- An Abbatissa inquirens de mortalitate criminis, obliget sub mortali ad veritatem perscrutandam? num. 28.
- In quo versetur differentia inter praepcepta Praelati, & Abbatissae, & an potestas secularis possit ex vi sui praepcepti obligare ad culpam? num. 29.
- An eadem materia, qua est gravis respectu Praelati praepcepti monachis, non sit talis respectu Abbatissae? & explicatur differentia utriusque potestatis, num. 30.

Remittendum est primo, obedientiam, & inobedientiam dupliciter usurpari, & ex doctrina D. Thom. 2. 2. qu. 104. art. 2. ad 1. ab universis admitti; nam alia dicitur obedientia, & inobedientia materialis, seu generalis, quae obedientia nihil aliud est, quam executio cuiuscunque adus virtutis sub praepcepto cadentis; & inobedientia omnino eiusdem: & hoc modo usurpata obedientia est virtus generalis, & inobedientia vitium generale, quibus enim actus virtutis obligans est obedientia huiusmodi, & quodvis peccatum inobedientia. Altera autem formalis, seu specialis; & haec obedientia est virtus inclinans subditum in exequenda superiorum praepcepta, ut praepcepta sunt, id est, quando ratio inclinans ad obediendum est, eo quod id praecipiat superior, & contra, inobedientia est vitium inclinans ad obediendum praepcepta, eo quod praepcepta sint. Et in hac acceptio- nem obedientia est virtus specialis a ceteris distincta, & inobedientia vitium speciale. Unde nisi subditus ea ratione exequatur adum praepceptum, quia praepceptum est, non exerceat formalem obedientiam adum, ut est virtus specialis, nec formalis inobedientiam, ut est vitium speciale, reus est, quotiescumque adum praepceptum exequi omittit, sed quando omittit ea ductus ratione, quod praepceptum est.

2. Hinc deducitur, obiectum obedientiae, & inobedientiae in utraque acceptioe sumptae esse solum praepceptum ad culpam obligans, quia cum ea quae solum sunt sub consilio ad nihil obligent, nec eorum executio est vere, & proprie obedientia, sed plus quam obedientia, ut cap. sequenti num. 3. explicabimus; & per consequens nec eorum omnino erit inobedientia; & ita docet D. Thom. 2. 2. qu. 186. art. 9. in fine, corporis, & qu. 104. art. 2. ad 1. & ibi Cajetan. intro. Navarr. in summa cap. 23. num. 35. Valent. 2. 2. dist. 7. qu. 3. par. 1. col. 2. vers. respondeo, & dist. 10. qu. 4. par. 3. ad finem, Azor. tom. 1. inst. moral. lib. 12. cap. 13. qu. 1. Leonard. de iust. lib. 2. cap. 46. dist. 4. num. 27. Quod si petas ad quam virtutem pertinet obedire, quando non est praepceptum Superioris obligans ad culpam; respondet bene Leonardus eo dist. 4. num. 28. pertinere ad virtutem illam, quae generaliter, & vulgo obedientia dicitur; cuius ratio praecise in eo consistit, ut quis se voluntati Superioris in eo operando accommodet, sive praecipiat, sive non. Satis autem est ad rationem obedientiae, vel inobedientiae, utrovis modo sumatur, id praepceptum obligare ad culpam venialem, ut bene probant Cajet. & Navarr. ibidem, Valent. eod. par. 1. vers. respondeo.

3. Secundo deducitur latius patere peccatum ex contemptu, quam peccatum inobedientiae utrovis modo sumptae; quia contemptus veritatis circa sola praepcepta, & circa consilia; inobedientia autem circa sola praepcepta. Sic Azor. num. praed. allegatus.

4. Tertio deducitur, inobedientiam formalem non posse accidere abique actuali praepcepti contemptu; quia nolle obedire praepcepto, eo quod praepceptum sit, in quo diximus num. 1. consistere formalem huiusmodi inobedientiam, est illud contempnere; & ita docet D. Thom. 2. 2. qu. 104. art. 2. ad 1.

5. His praemis, prima conclusio fit. Sub voto obedientiae a religiosis emisso comprehenditur solum praepceptum sive oreteus, sive alter a Superiore impositum, sive in regula expressum; & ita docet D. Thom. ab omnibus receptus, 2. 2. qu. 186. art. 9. in fine corporis. Et constat, quia per id votum obligatur religiosus ad obediendum Superiori secundum regulam; obiectum autem obedientiae est solum praepceptum obligans ad mortale, sive veniale, ut diximus num. 2. Ergo id votum ad sola Superioris, ut regulae praepcepta obligabit. Omnino autem aliorum, quae sub regula continentur, nec ad culpam obligant, non opponatur huic voto.

6. Secunda conclusio. Id votum non obligat ad obedientiam formalem, & ut est virtus specialis: sed ad materialem praepceptorum Superioris, vel regulae executionem. Constat, quia nullus dicit teneri religiosum obedire his praepceptis, ea ratione ductum quod praepcepta sunt. Sicut licet omnes fideles teneantur obedire praepceptis divinis, & ecclesiasticis; at non tenentur ex vi eorum praepceptorum sub ea ratione obedire, quod praepcepta sint, sed illis satis-

tisati: quascunque ratione ea exequendo. Atque ita docet Leonardus de iust. lib. 2. c. 46. duob. 6. n. 42. ubi num. 44. recte docet, nec Praelatum posse precipere religioso, ut hoc modo operetur, quia hic modus non est necessarius, ut illud opus sit actus virtutis: & actus internus non potest ab homine precipi, nisi quatenus est necessarius ad continentium externum in aliqua virtutis specie.

7. Hinc deducitur aliquis, religiosum non exequentem praepceptum Superioris, vel regulae, ductum ea ratione quod praepceptum sit, minime peccare contra votum obedientiae, ratione huius motui ad non obediendum; sed tantum quatenus omittit exequi praepceptum. Id autem motium esse contra praepceptum obedientiae, quatenus est virtus quaedam specialis obligans ad nullius Superioris praepcepta omittenda, ea ratione quae sunt praepcepta, & ideo esse duplicem malitiam specie diversam necessario sitendam, sicut idem contingit in omittente Missam die festo; eo quod id Ecclesia praecipiat. Et potest probari, quia votum obedientiae non obligat ad obediendum ob id motium, ut diximus num. praed. Ad dicendum est, esse contra votum obedientiae etiam ratione motui, ut bene Leonard. lib. 2. de iust. c. 47. duob. 9. num. 76. quia in eo motiuo adest contemptus praepceptorum Superioris, ut diximus num. 4. Et licet obedientiae votum non obligat ad obediendum ob illud motiuum, obligat tamen ad non contempnenda Superioris praepcepta, quia obligat ad obediendum secundum regulam, in qua obligatio primo omnino continetur, ne mandata Superiorum, & regulae contempnantur: contemptus enim totum obedientiae fundamentum evertit.

8. Tertia conclusio. Id obedientiae votum obligat religiosum ad obediendum non solum regularibus Praelatis, ut immediato conventus Praelato Provinciali, & Generali, sed etiam Romano Pontifici: atque ita religiosi tenentur obedire Romano Pontifici: non solum votum obedientiae, quia tenentur reliqui fideles, sed specialiter voti obedientiae, ratione circa observantias regulares, eo modo quo tenentur obedire propriis Praelatis regularibus. Ratio est: quia id votum per se primo, & principaliter fit Romano Pontifici tanquam supremo omnium religionum Generali. Atque ita duplici nomine est Superior religiosorum; altero, ut omnium fidelium, eo quod sit supremus Ecclesiae caput: altero autem specialiter religiosorum, quia ipsi tanquam supremo regularium Praelato vel voto obedientiae ligantur, sicut ad obediendum aliis Praelatis regularibus; & ita instar illorum habet dominatium voluntatis regularium potestatem ratione voti, qualem non habet aliorum fidelium, ut diximus l. 4. c. 24. numer. 20. Ergo id votum specialiter obligat ad obediendum Romano Pontifici circa observantias regulares, sicut & ad obediendum Praelatis regularibus.

9. Hinc deducit aliqui, religiosum omittentem facrum aut jejuniatum, aut alia omnibus fidelibus praepcepta ab Ecclesiae capite, duplici malitiae specie reus esse: alterius specialis contra votum, alterius vero generalis, & communis omnibus fidelibus, cum duplici titulo teneatur obedire. Sed id omnino negandum est: quia haec praepcepta generalia omnibus fidelibus non imponit Pontifex quatenus specialia religionum Praelatos, sed quatenus supremum Ecclesiae caput: & ita omnes fideles equaliter obligat, nec a religiosi obedientiam ex voto ibi debitam, huiusmodi mandatis exigit. Si autem specialiter aliquid solis religiosi praecipiat (cum possit id precipere ratione jurisdictionis spiritualis ipsi competentis in religiosos, tanquam membra Ecclesiae: cuius caput est, & etiam ratione voti obedientiae ipsi prestiti) iudicandum erit de transgressione huiusmodi praepceptorum, sicut de transgressione praepcepti aliorum Praelatorum regularium diximus lib. 4. c. 21. num. 25. & latius c. 24. num. 20. nam ibi quoque offendimus alios etiam Praelatos utraque potestate ad precipiendum potiri.

10. Secundo deducitur, Pontifice & Praelatis regularibus inferioribus contrarium, & utrumque licitum precipientibus, semper, & in omnibus antepandendum esse Romani Pontificis praepceptum, ut optime docet D. Thom. in 2. d. 44. in expositione littera, ab universis receptus. Quia si attendamus potestatem jurisdictionis, qua alicui Praelati regularis in suos religiosos gaudet, ea a Pontifice dimanat, & ita principalis tanquam in fonte in ipso residet. Si autem attendamus potestatem dominatium ratione voti obedientiae in subditos, ea quoque principalis residet in Pontifice tanquam in supremo omnium religionum Generali, ut diximus, n. 8.

11. Quarta conclusio. Religiosi, quorum proprius Praelatus est Episcopus, id est, cui emittunt obedientiae votum, ut sunt aliqui moniales subiecti Episcopo, tenentur ei obedire ex voto, & potius ipsi, quam Aabati, seu Prioribus. Constat, quia est eorum Praelatus instar Praelatorum regularium.

12. Quinta conclusio. Aliqui religiosi non tenentur obedire Episcopo ex vi voti obedientiae, etiam stando in iure divino, & secluso exemptionis privilegio. Unde quod ad observantias regulares non ipsi, sed Abbati subdant. Ratio est, quia est (eo iure atrepto, & secluso hoc privilegio) subiectus Episcopo, & esset eorum superior id tantum est eo modo, quo Episcopus est superior omnium clericorum nem-

pe quo ad disciplinam ecclesiasticam, non autem quo ad observantias regulares, ad quas ex solo voto tenentur. Hec est contra Petrum de Ledsima 2. tom. summa tract. 10. c. 7. paulo post principium, notab. 2. ubi ait, secluso hoc privilegio, Episcopum esse specialem religiosorum Praelatum, & habere dominatium ratione voti potestatem voluntatis eorum. Sed contrarium est verum: quod constat ex doctrina statuenda num. sequenti, ubi probavimus (secluso exemptionis privilegio magis obediendum esse Praelato regulari quo ad disciplinam regularem, quam Episcopo. Quod non esset verum, si Episcopus esset supra Praelatum regularem quo ad illam; sicut quo ad illam magis tenentur obedire religionis Provinciali, Generali, & Summo Pontifici tanquam superioribus Praelatorum immediato-

13. Hinc deducitur ejus quaestiois resolutio, an religiosi teneantur potius obedire Episcopo, quam Praelato regulari? Quae quaestio non procedit de religiosi, quorum proprius Praelatus est Episcopus, de quibus diximus n. 11. nec etiam de religiosi exemptis ab Episcoporum obedientia, ut hodie sunt omnia alia monasteria: de his enim constat potius teneri obedire Praelato quo ad omnia, demptis paucis, in quibus subdantur Episcopo ex decreto Tridentini, ut quo ad licentiam mandandi confessiones, praedicandi, quo ad festa, & censuras eorum observanda, quo ad eundem ad publicas supplicationes, &c. quia quo ad alia non subdantur Episcopo, Et ita dum quidam Doctores allegandi dicunt indistincte, religiosos teneri quo ad ecclesiasticam disciplinam, & punitionem criminum obedire potius Episcopo; intelligatur de religiosi non exemptis, alias id esset fallum: & ita id explicant Durand. Resol. Angel. Sylvest. & Tabien. statim referendi. De his ergo quidam dicunt, potius eos teneri obedire Praelatis regularibus, quam Episcopo. Sic Gloss. c. qui resistit, vers. potestati 11. q. 3. Resol. ver. obedientia, in fine Angel. ibi in fine Tabien. ibi q. 15. num. 16. Sed ita distinguendum est. Si agamus de obedientia quo ad ecclesiasticam disciplinam, ac criminum punitionem, iuxta eam potius tenentur obedire Episcopo, quia ipsi subdantur Praelatis regulares quo ad haec, & ipsi est crimina religiosorum ita punire. Si vero agamus de obedientia quo ad observantias regulares, & punitionem transgressionum earum iuxta regularem disciplinam, potius est obediendum Praelatis regularibus: quae doctrina innititur dictis huius praed. Et ita docent D. Thom. 2. 2. dist. 44. in fine, in expositione littera ad 3. & ibi Durand. q. 9. num. 4. Innocent. c. quanto, num. 2. de offic. ordinari. & ibi Abbas. num. 4. Sylvest. vers. obedientia qu. 8. & qu. 10. disto 2.

14. Demum triplex superest difficultas. Prima est, an ad ea in quibus regulares exempti subdantur Episcopo, possint ab ipso compelli censuris excommunicationis, suspensionis, & interdicti de qua quaestione late egimus lib. 7. de matrimonio, dist. 33. num. 22. ubi retulimus sententiam affirmantem, sed contrariam secuti sumus, & late probavimus lib. num. 22. quo ad religiosos habentes privilegium ne possint excommunicatione, suspensione, vel interdicto ligari, quale habere omnes Mendicantes, & religiosos Societatis JESU ibi ostendimus; & hoc nisi expressis concedatur Episcopo, in canone subdantur ipsi exemptos, ut possit contra illos censuris procedere, ut in quibusdam Tridentini decretis conceditur expresse, ut ibi late diximus.

15. Secunda difficultas est, an Praelato regulari, siue sit immediatus conventus, siue Provincialis, siue Generalis, integrum sit aliquid suis subditis precipere sub excommunicatione ipso facto incurrenda, reservando sibi illius absolutionem? Ratione dubitanti praebet motus proprius Clementis VIII. editus die 26. Maji, anno 1593. ubi ab illius omnibus Praelatis regularibus facultatem alicujus peccati referendi, praeter aliqua, quae ibi expressit, nisi accedat consensus Capituli generalis, quando reservatio esset pro toto religione, vel capitulo provinciae, quando reservatio esset pro tota provincia. Ac proinde iuxta hunc motum proprium videtur non posse hos Praelatos habere reservationem factae, nisi peccatum sit ex permisis ibidem referari. Suarez. A. tom. in 3. part. disput. 28. sect. 3. num. 13. affirmat tanquam probabilis huiusmodi reservationem fieri posse. Dicitur, quia is motus proprius expressis loquitur de peccato, sed censura ipsa reservatur, quae longe a peccato distat, & ad diversum forum, diversaque jurisdictionem spectat: Nec quicumque seletur, ex consequenti reservari peccatum, cum nullius peccati absolutio impertiri possit non ablata prius excommunicatione. Quia hoc per accidens est, & nec haec extensio prohibitionis reservanda culpe extendatur ad reservationem censurae, satis est, ut haec diversa sint, eo vel maxime quo prohibito sit respectu Superiorum onerosa, ac ipsis facultatem reservandi restringens. Secundo, quia possunt Superiores si sub ea excommunicatione lata precipere, & constat potestatem hanc non esse per eum motum proprium ablatam. At cum ea excommunicatione sit ab homine, est iure ipso communi ejus absolutio reservata Superiori illam referenti saltem secundum probabilem opinionem. Ergo sicut per illum motum proprium non est ablata potestas huius excommunicationis ferendae, ita nec illius absolutio reservanda.

